

SCHOLA CANTORUM

TEATRO DEL CENTRO - Vall de Uxó

GRANDIOSAS FUNCIONES
para el domingo 15 y lunes 16 de mayo de 1920
POR LA COMPAÑIA DE ZARZUELA
que dirige el primer actor

Salvador Garrigós
y el segundo actor
Joaquín Rambia
en la gran ópera de repertorio para

Carmen Tur
(obra de gran actualidad)

Las actrices
AMELIA NACHER, ANGELITA AUCHER, MARIA VARELA

La contraltos
ENRIQUETA BALDOVI

Los primeros actores
ANDRÉS CALVO, ROMÁN DÍAZ

El barítono
RICARDO MARTÍNEZ

El tenor solista
JOSÉ IBÁÑEZ

Y el coro
JOSÉ AUCHER y MANUEL VERBES

12 Copistas de ambos sexos, 12
Luzes austrorrio ■ **Escenografía decorada**

REPERTORIO
Almas desoladas, Maitres de honore, Los muscos latinos
Exposición y Est. en el barmanio

PRECIOS EN TAQUILLA

03 ELS NOSTRES PREMIATS

05 CARMEN TUR, LA DIVA DE RAMBLA

Rafa Quirant

09 A COTSWOLD SYMPHONY

Enrique Salvador Clavell

14 LA NOSTRA ORQUESTRA DONA UN PAS MÉS

Sergi Costes Ferré

16 SANT VICENT

Consuelo Gómez

17 ANTONIETA, LA BONA

Vicente Joaquín Lacomba Orenga

20 DEL VOSTRE CONSILIARI

Marc Estela Pujals

21 CONCERT DE PASDOBLES TAURINS

Félix Esbrí

23 GRACIAS POR LA BIENVENIDA

Domi Sánchez

25 LA JUVENIL

Marc Nebot

27 NO TOT SERÀ MÚSICA...

Grup Jove de l'Ateneu Musical Schola Cantorum

29 QUAN LA "MÚSICA" ES POSA PER DAMUNT DE LES PERSONES

Carles Valls Gregori

34 ELS ROSSINYOLS DINS

Manolo Roig

41 GALERIA DE RECORDS

46 MECENES SCHOLA CANTORUM

**TAULA DE
CONTINGUTS**

ATENEU MUSICAL SCHOLA CANTORUM

José Daniel Moliner Melià

ISSN 1699-7417

Dipòsit legal: CS 250-2000

Schola Cantorum és la revista de l'Ateneu Musical Schola Cantorum, entitat fundada l'any 1955 per don Miguel Arnau Abad.

Web: lascholacantorum.org

Portada: Rafa Quirant Porcar

Disseny i maquetació:
Alejandro Albert Lizandra

Revisió de textos:
Manolo Roig

Consell de redacció:
Maria Jesús Vicente Tido
Vicente Joaquín Lacomba
Orenga
Pepa Salvador Daròs

Quin nom li posarem? És una pregunta que tothom s'ha fet alguna vegada quan s'ha trobat en la situació de posar-li nom a una filla o un fill, a un equip esportiu, a una associació cultural, a una mascota... o tal vegada pensar un títol per a un llibre o per a una composició musical.

El 19 de març de 1955 un grup d'homes que es reunien per cantar en l'església parroquial de l'Assumpció, units per la seua passió per la música i per la seua religiositat, van decidir fundar una associació i de segur que es van fer aquesta pregunta. La resposta va ser "Schola Cantorum de la Parròquia de l'Assumpció" i cal dir que va ser un nom ben encertat, ja que així és com es coneixia en l'època medieval al cor masculí encarregat de la interpretació musical en l'església. Junt amb el cor no va tardar en aparèixer també l'orquestra i el quadre artístic. Uns pocs anys després es va formar la tuna parroquial i ràpidament es va ampliar amb una secció de vent que més tard seria la banda simfònica.

En maig del 1967 va canviar el nom per "Ateneu Musical Schola Cantorum" i així és com es coneix actualment, 65 anys després de la seua fundació. La nova denominació mantenia Schola Cantorum, en clara referència al seu origen, però afegia Ateneu Musical.

El terme ateneu prové d'Athena, deessa grega de la saviesa, d'on es deriva athenaion (engrec), el temple d'Athena, i d'aquí, el llatí athenaeum, la gran escola romana. Al segle XIX i principis del XX arreu d'Europa la ciutadania va impulsar un tipus d'associacionisme cívic sota el nom d'ateneus, centres d'extensió cultural o fins i tot universitats populars. L'origen d'aquestes institucions el podem trobar en les societats científico-literàries establertes a Europa al llarg del segle XVIII com ara l'Athenée de Paris (1785) o l'Athenée des Arts (1792); institucions per a classes privilegiades on es difonia la cultura entre els seus associats. Entenem, doncs, per "ateneu" una associació cultural de tipus científic, literari o artístic, però també es pot referir així al lloc on es reuneix dita associació. De manera que el nostre Ateneu Musical adquireix l'entitat de punt de trobada, d'espai on aprendre i gaudir de la cultura musical.

Podem afirmar que també es va encertar en el nom perquè d'aquest ateneu han sorgit un conjunt d'iniciatives artístiques i musicals que l'han convertit en tot un referent cultural. Així, l'Ateneu Musical Schola Cantorum és una associació centrada en l'activitat artístic-musical, on la difusió de la cultura musical i la formació musical són l'eix principal, sense oblidar la seua vessant social al voltant de la qual conviuen un grup de persones formant una gran família.

Felicitem-nos per l'aniversari i continuem complint molts anys més, seguint el camí encetat fa 65 anys i recordant aquell lema pintat a l'entrada de l'antiga seu "siempre adelante la Schola".

ELS NOSTRES PREMIATS I PREMIADES

David Sorribes García (trompeta)

Primer Premi (vent-metall, cat. elemental B) en el IV Concurso Jóvenes Intérpretes "Ciudad de Sagunto" de la Escuela de Música Joaquín Rodrigo.

Primer Premi i Menció d'Honor (vent-metall, mod. C) en el Xè Concurs Joves Intèrprets de la Escola de Música Joan Garcés Queralt de Faura-Benifairó

Eduard Ramos Talamantes.

Primer Premi i Menció d'Honor (secció corda) en el Xè Concurs Joves Intèrprets de la Escola de Música Joan Garcés Queralt de Faura-Benifairó

Guanyador del XVII Concurso Nacional de Interpretación Especializado en Instrumentos de Percusión PERCUFEST a Bétera, Valencia

Roser Ramos Talamantes

Primer premi de cambra al concurs MICAFÉ (junt a Marta Talamantes), en el Conservatori Mossen Francesc Penyarroja de La Vall d'Uixó i

Admesa a la Jove Orquestra de la Federació de Societats Musicals de la Comunitat Valenciana (FSMCV)

Premis "Francesc Peñarroja" del Ensenyaments Elementals de Música

1r Premi: Bruno Zaragoza Romero, saxo

Accèsits :

Ga·la Fenollosa Polo, flauta

Biel Marin Talamantes, fagot

María Porcar Vicente, fagot

Fran Sanchez Cabeza, piano

Rubén Saez Peñarroja (piano)

Primer Premi al XXVè Concurs de Piano
"Mestre Serrano" organitzat per Lo Rat Penat.

Héctor Pérez Aragonés (tuba)

Primer premi en el IXè concurs de tuba
"Ciutat de la Vila Joiosa" per tercer any
consecutiu.

Marta Talamantes Martínez (piano)

Guanyadora del VI Premi de Música de Cambra
"Micafé" que va tindre lloc al Conservatori Professional de
Música Francisc Penyarroja de la Vall d'Uixó juntament
amb Roser Ramos Talamantes (cello)

Jorge Esteller Giménez (viola)

Admés a la Jove Orquestra de la Federació de
Societats Musicals de la Comunitat Valenciana (FSMCV)

Vicent Catalán Giménez (percussió)

Titularitat en la prestigiosa Gustav Mahler
Jugendorchester de Viena, Àustria, després d'unes
dures audicions en la GMJO

Mario Aragonés Lozano

Guanyador del 1r premi, per segon any consecutiu, del
concurs "Ideas UPV" de la Universitat Politècnica de València on es
planteja un tema i l'equip concursant ha de trobar un problema
relacionat amb ell i donar-li solució. En les dues edicions he
participat amb Eloi Pascual Belda, company de carrera (Enginyeria
de Tecnologies i Serveis de Telecomunicació) i company músic de
l'Agrupació musical d'Agullent. En aquesta edició el tema fou sobre
mobilitat. Hi havia un total de 72 participants. Es pot trobar més
informació <http://marioaragones.com>

Carmen Tur

La diva de Rambla

La Reina del Bel Canto vallduxense

RAFA QUIRANT PORCAR

En la fotografía, coloreada por Juan Fuentes Palasí, Carmen Tur ataviada para "La Dogaresa".

Qué dicha tan grande siento cada vez que alguien me dice: “Catxapet, eres tott’agüeloi la veu de la teua besagüela”. Nadie se lo imagina. La Catxapa, aquella gran mujer que a principios del 1900 fue capaz de encumbrar el nombre de Vall de Uxó a lo más alto de la lírica nacional, y con la que tengo un compromiso sellado. He de perpetuar su legado y recuerdo pues aún sigue siendo recordada por muchos valleros con el mismo cariño y pasión que levantaba en su época.

Aquella mujer que paseó con garbo el nombre de nuestro pueblo y fue siempre admirada y querida por ello, queda ya indeleble en la memoria de los valleros. Tal vez se pregunten el porqué de mi escrito, pues bien, esto lo hago para honrarla, para dejar constancia una vez más de lo grande que fue y será mientras la mantengamos viva en el recuerdo, y porque para sorpresa mía, cuando se me propuso escribir sobre ella... ¡me di cuenta de que este año hacía cien años que debutó en Vall de Uxó! Un 16 de febrero de 1920. Para los que no lo saben, en el teatro casino del centro. La antigua sede de la Schola, precisamente quienes me brindan la oportunidad de dejar este bello testimonio a través de unas líneas.

Como he apuntado anteriormente, aunque cantó con anterioridad en su localidad, debutó como celebrísima artista en 1920, tal como lo atestigua el cartel que se encuentra adjunto a este artículo (1), en el cual se lee: “Gran acontecimiento musical, en el que tomará parte la eminente

diva, hija de esta población, Srta. Carmencita Tur, el señor Gregori, Miragall... Todos ellos dirigidos por Joaquín Rambla”

Para este “gran acontecimiento musical” la Tur, la Catxapa, escogió dos títulos con los que sabía que iba a triunfar, Marina, del maestro Emilio Arrieta, y Bohemios de Amadeo Vives. Ambos títulos incluyen coros y números de gran complejidad, llenos de

bellas melodías y sutiles matices. Bien seguro estoy de que aquella noche sería digna de grandes escenarios, equiparables a los que había pisado Carmen Tur y cabe destacar, que hizo esta actuación en uno de sus descansos en la población, tras recorrer gran parte de la geografía española, tal como hemos podido comprobar en un artículo de prensa que recoge tal hecho, y con fecha cercana a este

Cartel de la actuación de Carmen Tur en la Vall d'Uixó en 1920. (1)

DESDE VALL DE UXÓ

Carmen Tur

Vall de Uxó, pueblo músico por excelencia cuyo arte tantas pasiones solivianta, haciendo la gente trabajadora verdaderos sacrificios, tendrá dentro de poco tiempo una cantante, para orgullo de este pueblo y gloria del arte teatral.

Se trata de Carmencita Tur, alumna del Conservatorio de Valencia y que a su ingreso obtuvo un sobresaliente de canto y otro de solfeo.

Su profesor don Lamberto Alonso, siente extremado cariño por Carmen Tur, porque ve en ella excepcionales condiciones de cantante y sus vaticinios otra vez se cumplen, para desde que se encargó de su educación artística, ha aumentado de voz la señorita Tur.

El pasado domingo, nos dispensó el honor de escucharnos, cantando la romanza «L' orfanella» y la escena de Aria y Gilda de «Rigoletto», con maestría y exquisitez tales que más que a una alumna era a una artista conmovida a quien escuchábamos; tal era el gusto con que cantaba y la fresca voz que de su valiosa garganta salía produciéndonos los bien ejecutados claro-oscuros de su voz una impresión sugestiva.

Lo cantó todo sin el menor esfuerzo, saliéndolo los gorjeos maravillosos e hizo gala de las plóticas facilidades que posee.

Carmencita Tur en cuanto se dio a conocer al público, sugestionará por el portento que encierra su garganta que hace sonar las notas mágicas y con una fluidez tan pausada que de seguir así llegará en los primeros años de su carrera artística a figurar en primera fila entre las más celebradas cantantes.

La naturaleza fue además muy pródiga en ella pues al dotarla de voz, le dió un cuerpo esbelto y armonioso que con su tez alba arrebatará el aplauso de los públicos.

Uno de estos días marchará a Valencia a continuar sus estudios, deseándole todos un brillante porvenir en el bel canto.

Joaquín Castelló.

Heraldo de Castellón, 30 de agosto de 1916. Crónica del un concierto de Carmen Tur en la Vall d'Uixó (2)

***

Carmen Tur, la bella cantante vallense que tantos triunfos alcanzó en Valencia, Sevilla y otras importantes capitales se encuentra descansando en Vall de Uxó. Un día de estos marchará a Barcelona para cantar en el Tivoli. Lleva firmado un contrato para seis meses y cuando lo termine emprenderá una *tournee* por provincias. Ha sido una verdadera lástima que no se ultimara el contrato de la compañía con la empresa de Castellón y admiraran a nuestra paisana.

Carmen Tur, triple ligera de dulcísima y potente voz, diestramente cantada, posee una correcta escuela de canto en la que destacan cualidades tan apreciadas como son, afinación y nitidez. ¿Cuándo admiraremos en Castellón a Carmen Tur?

Joa-Quinto.

Heraldo de Castellón, 11 de agosto de 1920. Sobre una visita de descanso en la Vall d'Uixó (2)

debut. Lo adjunto, como curiosidad para que lo puedan leer.(2)

Carmen Tur, debutó en su pueblo, pero no sin algún contratiempo. No podemos certificarlo, pues esto fue una cosa que nos contó al amigo Vicente Joaquín Lacomba, y a mí Teresa Bernús, la Sabatera, hecho que nunca he contado en un artículo escrito, pero creo que ha llegado el momento. Como es bien sabido, siempre ha existido rivalidad, entre los pueblos “de Dalt i Baix”, y esto perjudicaría a Carmen el día de su debut. Según nos contó Teresa, un grupo de detractores de la “música de Rambla” atrancaron una de las turbinas

que producía la luz para el teatro, evitando que el espectáculo, empezara a la hora prevista. Este hecho, incomodó al señor director y artistas. La gente, loca por escuchar a su paisana, e inquieta por el suceso, interrumpieron a Carmen Tur en su entrada en escena, de manera que tuvo que repetir, según se decía, hasta en cuatro ocasiones. Terminaré diciendo, que esta entrañable señora, que en el ocaso de su vida recordaba todo este tipo de hazañas, concluyó diciendo una frase que se me quedó grabada: “Ho van fer, perquè érem els millors, i contra això no podien fer res”. Me hizo mucha gracia, pero algo de razón llevaría, porque Carmen trabajaba con lo mejor, porque era de las mejores voces del momento, y, en su

"Carmen Tur, debutó en su pueblo, pero no sin algún contratiempo"

pueblo, no iba a ser diferente.

Tras este apoteósico debut, del cual hay constancia en prensa, Carmen prosiguió con una serie de giras por provincias, junto a la compañía que capitaneaba como la más excelsa de las divas que se nos pueda ocurrir. Su repertorio, variadísimo, cautivaba hasta los pájaros que habitaban alrededor de los teatros, que al escucharla cantar intentaban emular sus gorjeos y agudos picados. No son exageraciones. Puedo decir con conocimiento de causa que Carmen debía poseer una voz clara, limpia, cristalina, que le permitía llegar nada más y nada menos que a un Fa6, el que correspondería al de la sexta octava de un piano convencional. Cantaba títulos conocidos: En Sevilla está el amorun arreglo que reúne los números más importantes de "Il barbiere de Siviglia" de Rossini. Cantaba las variaciones del Carnaval de Venecia, La flauta mágica, La canción del Olvido, Marina, La bohème, Il guarany, El príncipe carnaval...Podría seguir con un largo etcétera de maravillosos títulos, algunos de ellos conocidos, y otros no tanto, pero no por ello menos complejos o bellos.

Les contaré, otro bello momento que me une con ella, todo un hallazgo. Su última hija, Carmen, a la que yo adoraba y que murió hace unos diez años, al ver mi inquietud por su madre y su historia y por ser el único que cantaba de la familia, me comentó que quería buscar "uns apunts i papers de quan ma mare cantava i estudiava". A los pocos meses falleció y yo siempre quise encontrae esos papeles, ya que, aunque cualquiera de mis familiares les iba a dar el valor que tenían, creía saber a que se refería con esos

papeles, y que finalidad les podría dar yo. ¿Saben qué eran esos papeles? : Sus partituras.

Casi no había nada: Una hoja de "Una voce poco fa", de Rossini, aria completa de "Il guarany" de Gómez, difícilísima, firmada por ella, y con alguna anotación, varias copias de la conocida casa de partituras "Ricordi", algún que otro libreto pero sin embargo, lo que más me emocionó encontrar fue la partitura del "Caro nome" del Rigoletto de Verdi, fechada ¿Saben por qué me entusiasmó? Porque hacía pocos días, un conocido y amigo, don Juan Fuertes Palasí, me envió un artículo de prensa con el título "Carmen Tur" sin más. Desde aquí le doy las gracias, ya que siempre está ayudándome en la búsqueda de archivos que tienen que ver con ella.

Carmen Tur Melchor (3)

¿No es realmente el nombre de una diva? Tiene empaque, como ella tenía. Pues bien, en este artículo se hablaba de Carmen y se publicó justo unos meses después de la fecha que figura en dicha partitura. En ese año, Carmen había presentado en Vall de Uxó con su profesor de canto, don Lamberto Alonso, en ese primer año de estudios del conservatorio de Valencia, cantando esta aria y otra romanza, con tan gran éxito, que trascendió y se le dedicó un artículo en el que se expresaban todas sus cualidades. Les adjunto también la partitura con este artículo, para que la puedan admirar. Cabe destacar que el que la copia y fecha no es otro que D. Fulgencio Badal, otro vallero ilustre reconocido por su maestría musical.

¿Por qué les cuento esto? Pues porque nos une directamente con lo que cito anteriormente, ya que el artículo que Juan Fuertes compartió conmigo casi predice el futuro de Carmen. Además de decir la gran cantidad de cualidades que poseía, no solo a nivel musical, sino también físico, porque era una mujer bellísima (como podrán comprobar en la foto que adjunto, 3), predice la cantidad de éxitos que iba a tener. No se equivocó ni un ápice aquel que lo escribió. Carmen donde fue triunfó, gustó y trajo los más distinguidos laureles consigo.

Para no extenderme mucho más ni seguir dando rienda suelta a mi pasión desmedida por su figura como artista y como parte mía que es, les diré que Carmen, aunque todos saben cuál fue su devenir, nunca dejó de

A COTSWOLD SYMPHONY

ENRIQUE SALVADOR CLAVELL

Boira als Cotswolds

BOIRA, VERDOR, CASTELLS I GRANGES, PAISATGE CARACTERÍSTIC DELS COTSWOLDS.

Per uns moments proven a tancar els ulls i imaginar un d'eixos paisatges de postal amb tossals de verd intens entre praderes molt acolorides plenes de flors silvestres, camps per a llaurar i cases velles de pedra daurada amb sostres de palla, jardins impecables, un banc de fusta a l'entrada... Sona realment bé, veritat? Doncs, benvinguts a la regió dels Cotswolds, situada al sud de l'Anglaterra central, a unes dues hores amb cotxe de la ciutat de Londres. Aquesta zona està caracteritzada, a més de per la seua singular bellesa, per l'estat de conservació *typical British*, basat en la idea de deixar que les coses envellisquen amb elegància. Les localitats que pertanyen a aquesta regió van prosperar gràcies a la producció

i comerç de la llana entre els segles XIII i XV. Precisament, en l'etimologia popular el nom de Cotswolds significa *sheep enclosure in rolling hillsides*, és a dir, recinte d'ovelles en vessants ondulants.

Cal dir que, tot i que aquest article no pretén ser una guia per viatjar, no ens podem oblidar que açò serà la font d'inspiració del compositor anglès **Derek Bourgeois**, qui dedicarà la seua simfonia núm. 6 a aquesta idíl·lica zona del seu país. Parlar de la vida i obra d'aquest magnífic compositor ens duria un article sencer. A grans trets diríem que va néixer a Kingston l'any 1941 i que la seua formació acadèmica i dedicació professional va ser extraordinària. El més important és que va escriure molt per *abrass bandi* per a bandes de vent. Com a curiositat diríem que, des de l'any 2002 al 2008, es va establir a l'illa de Mallorca,

on va escriure una de les seues més importants obres, la simfonia núm. 8, *The mountains of Mallorca* (les muntanyes de Mallorca). Va morir en setembre del 2017 i és tot un referent per a la música, no sols orquestral i vocal, sinó també bandística.

A Cotswold Symphony va ser escrita originalment per a orquestra l'any 1988. Va ser un encàrrec per al Stroud Festival, al comtat de Gloucestershire, i posteriorment va ser transcrita per a banda

simfònica pel mateix autor l'any 2000. Segons paraules de l'autor: "La gènesi de la simfonia va arribar quan Maurice Broadbent, un dels directors del festival, em va portar a la part superior d'un tossal a prop de Stroud que passava per sobre del Severn Stuary i, es veia a la llunyania la ciutat de Gloucester. Va ser un dia boirós de principis de la tardor i l'escena era tan evocadora que el germen d'un so em va vindre al cap mentre mirava fixament la magnífica vista."

Derek Bourgeois, autor de *A Cotswold Symphony*

La Vall de Gloucestershire

**PER UNS MOMENTS PROVEN
A TANCAR ELS ULLS I
IMAGINAR UN D'EIXOS
PAISATGES DE POSTAL AMB
TOSSALS DE VERD
INTENS...**

Ens trobem davant un obra de caràcter descriptiu on l'autor reflectirà amb la seua música la sensació que li provocaran diversos emplaçaments d'aquesta regió, inclús en altres èpoques històriques. L'obra consta de 6 moviments, els quals s'interpreten sense pauses. A continuació vorem unes quantes pinzellades de cadascun d'ells.

1. Pastoral: Dawn: Mists rise over the Vale of Gloucestershire

(Pastoral: L'alba: Boira s'eleva sobre la vall de Gloucesterhire)

L'obra comença amb un acord molt misteriós, quasi inapreciable, sobre el qual el metall va fent uns motius que ens recorden l'obra *La consagració de la primavera* d'Igor Stravinsky. La sensació que provoca aquest principi deu ser com la que va tindre Bourgeois aquell dia que va

pujar al tossal de bon matí i va albirar la vall de Gloucesterhire amb boira. A continuació, els instruments de vent-fusta comencen unes seqüències de notes molt ràpides sobre les quals el vent-metall va construint el tema, recordant-nos l'obra *Daphnis et Chloé*, del compositor Maurice Ravel. Com el nom del moviment indica, es va fent de dia a poc a poc. L'autor juga amb canvis d'harmonia i d'intensitat fins que arriba un moment que la música esclata en un gran fort que simbolitza quan el sol ja el tenim ben present i ja podem veure tota la vall amb claredat. La música baixa la intensitat i dona pas a la següent secció.

2. Maypole

(Maypole)

Un *redoble* de lira ens anuncia un canvi d'escenari. És la dansa anomenada *maypole*, típica en aquesta

zona al mes de maig i que consisteix a pegar voltes amb cintes de colors al voltant d'un pal. Aquesta dansa, de temps binari, molt viva i revoltosa, és introduïda per la flauta. Posteriorment li van contestant més instruments, com ara el clarinet, fins que apareix *el tutti*. Seguidament, ve una part més relaxada amb un tema de caràcter rústic i popular a càrrec de la trompeta. Tota aquesta jovialitat s'acabarà prompte amb una part més densa, plena de canvis harmònics que, sense perdre en cap moment el caràcter de ball, va desenvolupant el tema fins que desembocarà en el següent moviment.

3. The Iron March of Rome

(La marxa de ferro de Roma)

Arribem a una part lenta on es vol mostrar l'inexorable avanç de l'Imperi Romà a

través del país. Com el seu nom indica, és una marxa on els instruments de metall fan un tema molt potent, amb la resposta de la fusta que fa trinats molt ràpids, tot açò acompanyat amb notes pedals llargues dels instruments greus i colps en la percussió que recolzen tota la grandiositat de civilització romana. La música és poderosa i brutal. Cap al final, hi ha un solo de clarinet, de caràcter totalment diferent, encara que amb elements rítmics que ens recorden el tema principal de la marxa. Després d'un *grantutti*, arribarem a una altra secció.

4. Church Bells: "As sure as God's in Gloucestershire"

(Campanes de l'església: tan segurs com Déu està en Gloucestershire)

Estem en el moviment més curt de l'obra, però no per això menys important. És una

L'alba als Cotswolds

transició. Apareixen repics de campanes, reforçades amb lira i piano. Tot crea un ambient de bullici que crida l'atenció de l'oient. Tot són campanes! I més campanes! Tot aquest clímax ens serveix per a introduir un nou tema, de caràcter molt noble i heroic, el qual ens ve a recordar la història de **Dick Whittington**, personatge que se'n va anar a Londres en busca de fortuna i que quan veia que no tenia futur en la ciutat se'n va anar de casa del seu amo. Conta la llegenda que, quan estava als afores, va sentir de fons les campanes que li deien que tornara. Ell va fer cas i gràcies al seu gat, que caçava tots els ratolins que pillava, es va fer ric, ja que l'amo de Dick el va vendre en un viatge i va aconseguir una gran quantitat de diners. El moviment musical acaba amb un tema molt dolç, seré i tranquil de clarinet

que ens porta a una pausa curta.

5. *The Old City: Gloucester*

(La vella ciutat: Gloucester)

Crec que ens trobem

davant el moviment més complex, tècnicament parlant. De fet, poden fer un experiment: pregunten a un músic de la Schola pel número 65 d'assaig i el més segur és que aconseguiran que rebufe i li canvie

l'expressió de la cara. És aquí on comença una part en forma de "marxa" escrita amb un llenguatge peculiar, amb molta diversitat d'articulacions, el qual atorga

Dansa Maypole

Catedral de Gloucester

a aquest fragment molta dificultat. Tot passa molt ràpid i hi ha un gran nombre d'intervencions en forma pregunta-resposta que impliquen moltíssima concentració si es vol que tot el discurs temàtic estiga ben enllaçat entre si. I és que hi ha notes per totes parts. Pareix com si les tiraren a poalades. L'efecte que s'aconsegueix és realment magnífic. El compositor ens vol deixar ben clar que no estem en qualsevol lloc. Estem en Gloucester i tot és alegria i goig! En alguns moments pareixerà que estem davant de música de dibuixos animats, molt viva, molt embolicada... Al temps que la marxa va caient ens anem movent cap al material del principi de la simfonia.

6.Epilogue: Pastoral

(Epíleg: Pastoral)

Aquest últim moviment és una reexposició de l'obra. El tema del principi torna a aparèixer però, aquesta vegada va a buscar el clímax del gran final. Es repeteix la fórmula emprada en el primer moviment, amb seqüències de notes molt ràpides que sustenten el tema melòdic. Novament es torna a utilitzar el recurs de pujar i baixar la intensitat, amb canvis de color en l'harmonia, fins l'última part de l'obra,

on la tensió *vain crescendo* per a buscar l'apoteòsic final, digne de certamen. La música esclatarà en trinats i referències temàtiques del tercer moviment (*The Iron March of Rome*) i ens mostrarà la immensa grandiositat d'aquests gloriosos *Cotswolds* britànics.

Personalment, quant més escolte aquesta obra, més m'agrada. Sempre pots descobrir noves coses, és a dir, detalls que corroboren que estàs davant d'una joia musical. La seua mescla d'estils, senzillament crec és un dels seus punts forts. Com hem vist anteriorment, en alguns moments pareix estem davant de música impressionista, després folklòrica, postromàntica i inclús a voltes és com si escoltàrem l'esperit de la música de Wagner en algun que altre tema. En fi, és una obra d'eixes que crida l'atenció. De fet, el passat 15 de febrer l'Ateneu Musical Schola Cantorum va interpretar aquesta peça al **Concert a tres Bandes** que l'Ajuntament de la Vall d'Uixó organitza des de ja fa uns quants anys i va agradar moltíssim al públic assistent, especialment pel seu final apoteòsic, amb *performance* dels clarinets inclosa.

Per finalitzar, comentar que A

Cotswold Symphony és la peça que l'Ateneu Musical Schola Cantorum ha triat com a obra de lliure elecció per a la **134 edició del Certamen Internacional Ciutat de València** en la **Secció d'Honor**, el qual tindrà lloc el pròxim **19 de juliol** al **Palau de les Arts** de València. Curiosament, amb aquesta obra la Banda Primitiva de Lliria (banda que també participarà al nostre certamen i categoria) va guanyar el Primer Premi i Menció d'Honor al CIBM de València l'any 2005. Des d'ací només em queda convidar-los a acompanyar-nos en aquesta gran gesta que anem a viure. Tot i que encara cal polir molts detalls, estic ben convençut que l'AMSC farà una interpretació brillant d'aquesta simfonia i deixarà el nom de la Vall ben alt. No voldria acabar aquest article sense fer un reconeixement a la tasca que el nostre director Sergi està fent i, per descomptat, de tots els músics que fan açò possible, ja que estem davant una obra d'una grandíssima dificultat tècnica i també musical. Però, amb il·lusió, esforç, treball i perseverança tot es pot superar, malgrat que el repertori és vertaderament gran. Visca la Schola i a per totes! Sempre endavant...

LA NOSTRA ORQUESTRA DONA UN PAS MÉS

SERGI COSTES FERRÉ

Actuació de la nostra Orquestra al IV Concurs Bankia d'Orquestres. Foto: <https://www.nuestrasbandasdemusica.com>

Sabiem que aquesta temporada, que va començar el passat mes de setembre, no seria una temporada més. Amb tot el que estem vivint com a societat, tenim molt de treball per fer, ja que cada dia ens aproximem més cap a la construcció d'un merescut i necessari local social, perquè la nostra vida musical i sobretot social torni a gaudir dels millors temps en la seua història. Però, per altra banda, som conscients que la nostra activitat musical necessita un impuls en tots els aspectes i una de les qualitats que caracteritza a la Schola és la seva valentia. Així que, amb tots els contres que podien sorgir, vam prendre la decisió de donar una forta empenta a la nostra orquestra i inscriure'ns, ni més ni menys, que al IV

Concurs Bankia d'Orquestres de la Comunitat Valenciana.

Molt conscient de la nostra realitat, al principi vaig veure moltes dificultats: aconseguir tots aquells instruments que encara ens fan falta per a madurar l'orquestra, les dates en què s'anava a celebrar el concurs, que els professionals que tenim a la Banda Simfònica ho tenien molt difícil per poder assajar amb regularitat... Així que el projecte no es presentava gens fàcil; però, després de molt d'esforç per part de la directiva i de mi mateix per a poder configurar una plantilla adequada a les nostres possibilitats, ens vam posar mans a la obra. I sí, quan vaig poder tindre bona part dels components al primer assaig general, hi vaig

caure: tenim tants bons músics a casa... que, amb ells, es poden arribar a fer meravelles!

El repertori escollit va anar en funció dels instruments de corda de què disposava, així que, amb una plantilla d'orquestra clàssica, vaig poder trobar l'equilibri instrumental necessari. Vam apostar per la *Obertura Egmont*, op. 84 de L. van Beethoven, i la *Simfonia n. 25*, de W. A. Mozart. De seguida vaig poder veure que aquest repertori agradava molt als músics i ens vam posar a treballar per oferir una versió fresca i personal. El temps va passar molt ràpidament i ens vam plantar en el dia del concurs sense adonar-nos. El Palau de les Arts Reina Sofia ens esperava majestuosament mentre els músics pujàvem les seves escales. Una vegada instal·lats als nostres camerinos, ens vam disposar a afinar i a ultimar l'entrada a l'escenari. Passat el

control de participants, es respiraven aquells nervis previs que tant emocionen. Érem la segona orquestra a participar. Les altres dues orquestres pertanyien a dues prestigioses societats musicals de la Comunitat: Benaguasil i Alzira. Això encara ens donava més sentit de responsabilitat i ganes de donar el millor de nosaltres. El que va passar a l'escenari va ser molt efímer. Quan començàvem a trobar-nos realment còmodes amb l'acústica de la sala, la nostra actuació estava finalitzant. Ja se sap, moltes setmanes de treball i mals de cap, perquè en uns minuts tot quedí dit. En resum, l'experiència que vaig viure personalment va ser molt especial i crec que la de l'orquestra també va ser-ho. El resultat ja el coneixeu: L'Orquestra de la Schola va donar un pas més per obrir-se camí al món de la música!

Interpretant una peça al IV Concurs Bankia d'Orquestres . Foto: <https://www.nuestrasbandasdemusica.com>

Sant Vicent

CONSUELO GÓMEZ

Estimats amics, ens complau recordar el passat 29 d'abril, un día gran, assenyalat pel nostre patró, Sant Vicent Ferrer. El Cor de l'Ateneu de la Schola Cantorum i el Cor Parroquial Nostra Senyora de l'Assumpció tinguérem l'honor i el goig de participar amb la música i el cants de la Solemne Eucaristia presidida pel retor D. Marc Estela, D. Amado Segarra, D. Mauro Zúñiga, D. Julio Alonso, D. Fran Fernández i D. Vicent Esteller i amb els diaques D. Pascual Andrés i D. Alfonso Rovira.

Les veus dels Cors estiguerem acompanyades i

arropades per instruments de corda fregada, corda percutida i vent. Un agraïment especial a Paula Hervás pel seu arranjament de la Missa de Licinio Refice per a instruments.

Un moment assenyalat també va ser la interpretació de l'Himne Oficial a Sant Vicent Ferrer en la veu del nostre tenor solista Vicent Talamantes.

El sermó del pare Marc va ser profund i sentit, les seues paraules ens ajudaren a conèixer de prop els passos de Sant Vicent.

Aquell matí es va crear un ambient molt especial: l'emoció de les paraules del retor, l'energía de les veus dels Cors, les armonies dels instruments, la quantitat i el fervor de persones que omplien la plaça, tot allò sota la mirada i empar de Sant Vicent Ferrer.

Vixca Sant Vicent Ferrer!

Antonieta, la Bona

VICENTE JOAQUÍN LACOMBA ORENGA

Antonia Mondragón Silvestre y Manuel Aznar Arnau

Quiero empezar este texto mostrándome agradecido por haber tenido la suerte de crecer en la Schola, entre tantos que han aportado su esfuerzo en todos los ámbitos para que, juntos, cumplamos 65 años. 65 años enamorando a la cultura. Sin ustedes esta aventura no habría sido posible. Gracias totales a todos.

Desde hace años, pienso en la deuda impagable que tiene la Schola con Antonia Mondragón Silvestre y con su esposo, Manuel Aznar Arnau, scholero hasta la médula y colaborador en tantas cosas para la Schola. Ya anciano, llevó nuestra pesada bandera unos años. Sus hijos, sus familiares, siguen el camino de sus mayores en la Schola.

He necesitado hacerme mayor, recorrer muchos caminos, para darme cuenta de la categoría que tuvo la mujer de la que escribo. Yo sé que las historias antiguas de gente de aquellos años no interesan a los jóvenes de hoy. Es como hablar de fantasmas. Pero, como soy amante de ciertas virtudes de lo antiguo, me quiero centrar, hoy, en una persona extraordinaria, que con su generosa vida nos fue dando a todos un ejemplo de dignidad y de perseverancia hasta sus últimos días. Esta señora fue Antonia Mondragón, Antonieta la Bona, que por casi 50 años hizo algo tan elegante y humilde como barrer casi todos los días la antigua sede. Tres o cuatro veces por semana. 50 años con sus meses y sus días.

La tía Antonieta apartaba las sillas y barría, regaba y quitaba el polvo de todas las dependencias de aquel antiguo edificio tan lleno de sueños. Y no se notaba. Parecía normal que alguien durante medio siglo y altruistamente fuera la señora de la limpieza de la Schola. Si el altruismo es hacer algo por los demás sin esperar nada a cambio, ella inventó la palabra. Hubo

tiempo además para ayudar en la mítica Residencia de Verano, el día de Santa Cecilia, vendiendo lotería, en tantas cosas; pero lo verdaderamente asombroso en ella era lo cotidiano, lo invisible, lo maravilloso.

Manuel Aznar en el pasacalle de Santa Cecilia de 1994

Por las tardes, sobre las cuatro, cuando ella sabía que había poca gente en el local, llegaba y hacía su tarea discreta, imprescindible y tan necesaria. A veces, después de apartar las sillas y barrer el salón de ensayo, dibujaba en el suelo las figuras de agua que solían hacer las mujeres de su tiempo con la regadera cuando mojaban las entradas de las casas que eran de tierra. Otras veces, simplemente, con la palma de la mano mojaba el piso con esmero, como queriendo hacer las cosas del mejor modo posible.

La tía Antonieta decía a todos que ella era de la Schola. Lo decía sencillamente y, así, con el orgullo de querer lo propio, pasaba desapercibida entre el público en los actos, siempre discreta, invisible; pero llegaba la hora y acudía a cumplir con el deber casi sagrado para ella de servir a la Schola. Algunas mujeres de la Schola, como

Joaquina Aledón o Carmen Martinez, la quisieron ayudar en su tarea cuando se fue haciendo mayor; pero pasó el tiempo, el tiempo largo, y ella siguió con su labor más y más años.

La Schola se acordó de ella en un concierto de Navidad, en que el presidente de la Schola, Ernesto Segarra, le dio una placa por sus años de servicios prestados: a ella y a Joaquina Aledón. Ese año, para Antonia ya eran más de cuarenta de servirnos, pero todavía siguió. Mientras tuvo salud, siguió en su empeño de ayudar del modo más humilde posible, barriendo lo que los demás ensuciábamos. Eso son palabras mayores. Si conocen algún caso de tanta fidelidad y generosidad a través de tantos años, son afortunados.

Murió en 2010, a los 87 años, el día en que los Magos de Oriente llegan a las casas. Partió en una mañana fría y sin que la acompañara la música de su querida Schola, como ella quería. La Iglesia de la Asunción se llenó de scholeros que sí que quisimos despedir a tan admirable mujer. Sé de las muchas cosas que se hicieron bien en la Schola en aquellos años; pero, para mí, el no asistir la banda a su funeral fue algo en lo que la Schola no estuvo a la altura, a la altura de la tía Antonieta.

El presidente de la Schola Cantorum, Ernesto Segarra, y la vicepresidenta, Carmen Martínez, entregan un reconocimiento a Antonia Monragón y a Joaquina Aledón durante el Concierto de Navidad de 1995

Años más tarde, cuando fuimos al cementerio a tocar por la memoria de gentes que hicieron cosas por la Schola, también nos olvidamos de ella. A mi entender, ella fue una de las personas que más homenajes merecieron y merecerán por parte de la Schola. Por eso me duele pensar en los reconocimientos que le faltaron a esta mujer y le siguen faltando.

Yo me siento hijo de la Schola Cantorum, la que ella, con su esfuerzo, con su esperanza y hasta con sus lágrimas en los tiempos duros, barrió con su escoba durante medio siglo. Por eso, mi sentimiento de gratitud y reconocimiento a su larga y efectiva labor para el buen funcionamiento de la entidad. Para mí, ella fue una pieza de extraordinaria importancia en la entidad, fundamental para que de la Schola salieran los primeros músicos profesionales, fundamental en tantos premios, fundamental en que cualquier persona aprendiera a cantar o a tocar algunas notas.

En mi grupo de amigos scholeros solemos mencionarla, intentando quizás, tomar algo de ejemplo de su compromiso. Se tiende a recordar a los grandes solistas, a actores, a cantantes, a directores... Estos salen en las fotos, la gente los felicita, se les aplaude en cada gloria... Es la condición humana, pero, ahora que han pasado diez años desde que marchó, es el momento de recordar a la que no salía en las fotos, es el momento de recordar a aquella mujer, de una generosidad tan evidente que la gente la empezó a llamar “la Bona”. Yo, que la conocí bien, sé que a ella le agradaría verse iluminada por estas palabras de homenaje y que en sus ojos brillaría un legítimo destello de orgullo.

Gracias.

DEL VOSTRE CONSILIARI

Marc Estela i Pujals

Enguany celebrem el 65è aniversari de la vostra fundació. En la vida ordinària d'una persona és l'any en que s'entra en la jubilació, cosa que comporta un abandó de l'activitat productiva, entrar en una fase vital més relaxada... Res més lluny en una entitat cultural com és la Schola Cantorum. Entrar en eixa etapa ha de implicar saber aprofitar tota la saviesa que han donat a l'Ateneu Musical tantíssimes persones que han passat per l'entitat en estos anys i renovar l'impuls per continuar sent una entitat de referència en el camp social, humà i musical del segle XXI.

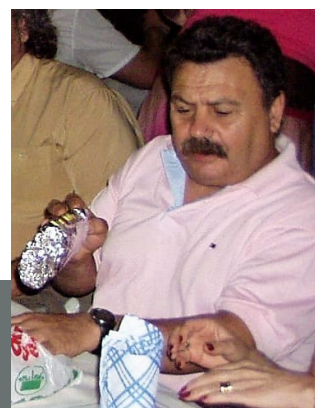
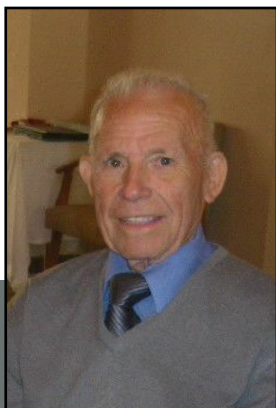

No puc fer-ne una síntesi històrica, perquè són pocs anys els que estic entre vosaltres, però sí que m'he adonat de la vostra vitalitat, de la gran riquesa humana i espiritual, i de cultura musical que conté la vostra història. He escoltat el testimoni de molta gent que, quan parla de l'entitat, ho fa amb una dosi d'afecte, agraïment i reconeixement de tot el que ha aportat a tantíssimes persones del nostre poble. Unes han triomfat en la professió musical arreu d'Espanya i inclús internacionalment, altres, la majoria, han rebut una educació musical que els ha ajudat a ser persones més plenes, culturalment i espiritualment parlant.

I, com a rector de la parròquia de la Mare de Déu de l'Assumpció, done gràcies al bon Déu perquè tota aquesta història va nèixer al davant del nostre altar major el dia de Sant Josep de 1955, lloant Déu en la Celebració de l'Eucaristia d'eixa solemnitat i sota la mirada i protecció de la nostra mare Maria, la imatge de la qual la porteu gravada en l'escut originari de la Schola Cantorum.

Que la protecció i intercessió de Maria vos ajude a ser fidels als valors cristians que van fer possible el naixement de la Schola Cantorum i han fecundat estos 65 anys d'història.

Per molts anys!!! *L'Ateneu Musical Schola Cantorum vol expressar el seu condol per la pèrdua dels nostres socis Vicente Roig, Fernando Nebot, Victoria Lluch, José Antonio Ventepani i Manuel Aznar*

Concert de pasdobles taurins a la plaça de l'Assumpció

Fèlix Esbrí

Amb aquest “atrevit” poema acompanyat pels clarinets de les meues filles, Jezabel i Mercé, començava el concert.

Els clarinets feien sonar un passatge del *Pasdobles per a quatre*, una composició per a clarinets del meu cosí germà (més germà que cosí) Juan Bautista Meseguer Llopis. Poden imaginar la meua satisfacció i orgull mentre anava recitant l’“atrevit” poema en tan bona companyia.

La meua dona ja m’havia planxat la ratlla del pantaló (jo no la faig recta per més que ho intente). La meua amiga Edel, com sempre, m’havia portat a casa el corbatí del seu fill Carlos per donar un toc més litúrgic i solemne al meu vestuari.

Arribar cap a les nou a la plaça per provar el so, sense sopar; mon pare sempre deia amb tota la raó: “La panxa buida fa espavilats.” Ultimar detalls dels presents il·lustres; concretar algun tema amb Sergi, el nostre director; alguna última hora de la Comissió de Sant Antoni, i especialment: deu minutets abans de començar, un bon cremaet d’anís a La Bolera.

Tot a punt, comencem!

PASDOBLE DE BOUS

**Pasdobles de bous, pasdobles taurí,
canta per dalt alegria de festa**

glòries i triomfs de flautí.

**Pasdobles de bous, pasdobles taurí,
canta per baix melancolia de mort,
sang, por i tragèdia el bombardí.**

**Pasdobles de bous, pasdobles taurí,
seguir al trio si vol la faena,
calla la banda quan mana el clarí.**

**Pasdobles de bous, pasdobles taurí,
és melodia valenta i flamenca,
torera emoció d’incert destí.**

**Pasdobles de bous, pasdobles taurí,
el fadrí de la Vall, la millor banda,
present sant Antoni al concert de hui.**

Fèlix Esbrí

Amb el concert de pasdobles taurins del passat 17 de maig, organitzat per la Comissió de Festes de Sant Antoni Abad, ja en són dèsset ocasions en les quals la Banda Simfònica de l’Ateneu Musical Schola Cantorum porta a la plaça de l’Assumpció aquestes composicions de ritme binari.

En els tres darrers anys he tingut la sort i el plaer de participar de forma activa en aquest concert fent la presentació del mateix. Un parell de minuts entre peça i peça per posar en situació al públic amb algun detall del següent pasdoble del programa, aquest va ser el meu paper de presentador “accidental” al concert de l’any 2017.

Cap al mes de març de 2018 sona el meu telèfon: “Fèlix, soc Jose Antonio de la festa de Sant Antoni, volia comentar-te un parell de coses del concert... I, per cert, anem a decorar-te el teu “miniescenari” amb un burladero, dos caps de bous, un capot i un teló darrere teu.” Només acabar la conversa, vaig veure clar que era un bon moment per donar un nou aire al paper de presentador d’aquest concert.

“A les primeres de canvi”, amb els “matxos ben lligats” i “sense

escórrer el bulto" d'aquest autorrepte, en el concert de 2018, mentre els músics canviaven els papers i feien un glop de d'aigua, vaig anar deixant caure al respectable pinzellades de com el llenguatge taurí ocupa una bona part de la nostra parla habitual.

I per **"no punxar en os"** em vaig documentar d'on provenien aquestes expressions toreres i amb quin sentit les utilitzem molt més habitualment del que pensem. Pense que va quedar una **"faena ben rematada"** i, **"asomat al balcó"** del meu *burladero*, vaig intentar donar un bon **"quite contrapunt"** a l'excel·lent **"trasteig"** de la nostra Banda Simfònica.

Març de 2019, nova telefonada de José Antonio: "Fèlix, confiem en tu per la presentació del concert de pasdobles. Aquest any encara anem a fer-ho més espectacular. A banda dels caps de bous, el burladero/atril i el teló, hem decorat un caixó que simula una eixida de bou..." L'entusiasme de José Antonio i ben segur que de la resta de la comissió va produir un efecte proporcional en la meua autoexigència de preparar i fer una bona presentació.

Després de documentar-me durant un temps i **"sense vergonya torera"**, de nou faltaven deu minutets per començar el concert i de nou **"en capella"** en La Bolera a pel cremaet d'anís.

Churumbelerías, d'Emilo Cebrián **"va obrir plaça"** en aquesta ocasió. És del tot curiós observar des de la meua privilegiada posició com, només començar el concert i sonar el primer pasdoble, els peus i caps del respectable acompanyen perfectament els ritmes i melodies que ixen de l'escenari. Tots i totes movent alguna part del cos a una. Ningú perd el pas, ningú perd el compàs..

"Els orígens del pasdoble no tenen un punt de partida molt clar. Hi ha autors que afirmen que l'arrel dels pasdobles són evolucions de les tonadilles escèniques que s'escoltaven en els entremesos de representacions teatrals allà cap al segle XVIII. Altres autors ens indiquen que són variacions d'algunes marxes i músiques militars. Altres diuen que són adaptacions de danses populars del segle XVII. I, per arrodonir la teoria final, hi ha autors que diuen que el pasdoble és una barreja de tonadilles, marxes militars i danses. Siga quin siga el seu origen, ens agraden els pasdobles."

Amb comentaris com aquest vaig anar, entre peça i peça, intentant explicar les estructures, virtuts i emocions contingudes en aquestes peces curtes però immenses, que conviden a ballar, que sonen a la nostra terra, sonen a

València, fan olor a tarongina, que sonen a Sevilla, a Maestranza, a San Isidro.

Charles Chaplin va dir: **"En las corridas se reúne todo: color, alegría, tragedia, valentía, ingenio, brutalidad, energía y fuerza, gracia, emoción... Es el espectáculo más**

completo que he visto jamás." Açò ho vaig comentar abans de que sonara *El gato montés*, de Manuel Penella. Algunes cites més van anar apareixent entre peça i peça, entre d'altres Joaquín Sabina, García Lorca, Serrat, Valle Inclán i Ortega i Gasset, tots ells apassionats de la tauromàquia i que també van estar presents d'alguna manera als peus del campanar.

Mentre sonen els pasdobles, una xicoteta treva per a mi. Recolzat en la banquetta, m'ompli de goig veure com Sergi dona entrades i eixides als músics amb precisió i temple, comprovar que el que diuen és veritat: "Els músics toquen, miren la partitura i segueixen al director, tot a la vegada!" Jo estava convençut

que era impossible.

Visca la Schola i Visca Sant Antoni! Un sospir de "treball fet" i un enorme aplaudiment final del respectable a la millor banda. Així acaben els concerts de pasdobles: baixar de l'escenari, tornar-li el corbatí a la seua propietària, una xarredeta amb la família i amics i a dormir amb el regust d'haver *disfrutat* d'una gran nit i un gran concert.

El Húsped del Sevillano va ser la sarsuela representada per la nostra agrupació aquest any. Vos presentem el seu nou director d'escena.

GRACIAS POR LA BIENVENIDA

Domi Sánchez

Mi nombre es Domingo J. Sánchez, tengo 35 años y llevo casi 20 organizando y siendo parte activa en espectáculos de todo tipo, y, aunque esta es la primera vez que dirijo un género tan clásico y nacional como es la zarzuela, ya tuve contacto con esta entre finales de 2003 y principios de 2004, cuando tuve la suerte de ser el coreógrafo y parte del cuerpo de baile de *La Corte del Faraón*.

El pasado abril, la Schola Cantorum confió en mí para ser su nuevo director de escena, lo que me supuso un reto al tratarse de un proyecto que ya se había representado en anteriores ocasiones de una forma mucho más minimalista.

Mi principal idea al tomar las riendas de este proyecto era, en la medida de lo posible, modernizarlo, recrear un mundo abierto y una escena llena de vida para lo cual, desde mi punto de vista, era fundamental contar con la participación tanto de adultos como de niños.

Esa ha sido la primera modificación que llevé a cabo: incluir a los más pequeños de la entidad para, además, sembrar en ellos la semilla de la interpretación y hacerlos partícipes del mundo de la zarzuela

Domi Sánchez, nou director d'escena

para que, con suerte, que puedan seguir ellos con este proyecto que ha ido pasando de generación en generación y que no queremos que se pierda.

Otra de mis principales ideas, que por suerte pude llevar a cabo, era dar más protagonismo al coro, de modo que no solo se centraran en cantar, sino que también tuviera unos minutos de baile para que la escena fuera más dinámica y, de este modo, hacer más entretenida la obra para el espectador.

Por ultimo, hice también unos pequeños cambios en la terminología usada en el libreto original con lo que conseguimos una obra más entendible, con un vocabulario más actual, lo que, a mi parecer, hacía más fácil seguir los diálogos y entender la obra en sí.

Para mí ha sido una experiencia muy gratificante y, pese al estrés de las ultimas

semanas con ensayos y demás, hemos conseguido formar un equipo humano que ha sabido sacar adelante este proyecto con un resultado excepcional. Como siempre, habrá cosas a mejorar y a tener en cuenta para obras futuras, pero en general creo que, tanto la entidad como los diferentes directores (orquesta, coro y escena) y todos los que han formado parte de la misma, podemos estar contentos con el resultado y con las buenas críticas que hemos recibido por parte de los espectadores.

De este modo, quiero agradecer a la entidad y a la junta su confianza en mí; a todo el grupo de trabajo, el estar pendiente de los detalles, decorados, vestuario y *atrezzo*; al coro y actores líricos, su implicación; a los niños y sus padres, hacer posible darle vida a esta obra, y a mi familia, su paciencia cuando se han alargado los ensayos más de lo deseable. Por ello quiero dedicarles este trabajo a mi mujer, Mª Jesús, y mis hijos, Ángel y Minerva.

Espero poder seguir formando parte de este proyecto durante muchos años más. Ha sido un placer.

Teresa Aragó y Pepe Aznar en una escena de El Huésped del Sevillano

Reparto de la zarzuela El Huésped del Sevillano

Tots els anys, la banda juvenil té una activitat elevada i l'any 2019 no va ser per a menys. A part dels actes en que participem tots els anys ("Un dia a l'ombra del Campanar", organitzada per l'A.C. Jacinto Agustí, cavalcada de Reis, festival de bandes juvenils organitzat per el IES Honori Garcia, diversos actes en les festes en honor a Sant Vicent, inauguració de la Fira del Llibre, Concert de fi de curs, Concert de Santa Cecília, Concert de Nadal...), vam realitzar un musical amb el CEIP Lleonard Mingarro i un intercanvi amb la Banda juvenil Ciutat de Benicarló.

El projecte amb el CEIP Lleonard Mingarro va ser un acte conjunt en què vam ajuntar les arts escèniques per donar forma a un musical amb la història d'*El mag d'Oz* i amb música de diferents films d'animació de la productora Disney.

L'actuació va tindre lloc al teatre Carmen Tur el dia 18 de juny. Va ser una actuació espectacular: amb un teatre ple de gom a gom, amb la incansable dedicació del professorat del CEIP (especialment dels amics Maria Gargallo i Sergi Fuset), amb la magnífica actuació de l'alumnat del col·legi (cantant, ballant i actuant) i amb una de les grandíssimes actuacions a les quals sens té acostumats la nostra Banda Juvenil.

I, abans d'agafar les vacances d'estiu, vam realitzar l'intercanvi musical amb la Banda Juvenil de l'Associació Musical Ciutat de Benicarló. Va ser el colofó a un curs intens.

Dissabte 5 de juliol vam anar a Benicarló, on la banda juvenil va interpretar un programa molt exigent, amb obres com *Lagartijilla*, *El llac dels cignes*, *Carmina Burana*... La Banda Juvenil Ciutat de Benicarló, dirigida per Pablo Anglès, també va oferir un programa ben complet amb obres com *El fantasma de la òpera* o una selecció de sintonies de sèries televisives.

Diumenge, 6 de juliol, vam repetir el concert, ara al teatre Carmen Tur de la nostra localitat.

En finalitzar els dos concerts, vam gaudir d'un sopar de germanor amb els amics de Benicarló, on vam poder compartir impressions i valorar els intercanvis musicals, en els quals amb l'excusa de fer bona música, apropem els joves músics de ambdues entitats. Sempre és una motivació extra poder formar part d'aquests projectes i veure la implicació dels nostres músics en aquestes iniciatives. És important no parar de fer actes com aquests i és un orgull poder compartir records amb els excel·lents músics que formen la nostra Banda Juvenil.

Intercanvi de bandes juvenils

Benicarló, 5 de juliol 2019 (fotos de Enrique Moya)

NO TOT SERÀ MÚSICA...

Grup Jove de l'Ateneu Schola Cantorum

Com any rere any, les festes en honor al nostre pare sant Vicent han arribat al poble de la Vall acompanyades de música i, no cal ni dir-ho, també ho ha fet la nostra revista.

Aquest ha sigut un any ple d'emocions, canvis, nous començos i noves experiències per a tota la nostra família *scholera* i és per això que des del Grup Jove de l'Ateneu Musical Schola Cantorum volem donar les gràcies a tot el món que ha gaudit i ha fet gaudir de cada moment de música.

Aquest grup es va crear fa un any i mig amb l'únic objectiu d'ajudar a la nostra entitat i fer d'ella un lloc on aprendre i passar-ho bé no estigueren renyits. I creiem dir, orgullosos, que ho hem aconseguit, sempre intentant fer-ho de la millor manera possible i donant el millor de nosaltres.

Des de l'inici, ens vam proposar animar la *Schola* amb activitats molt diverses. Per la nostra part, voldríem fer un repàs del que ha sigut l'any, des de la perspectiva de la joventut, començant per

les Festes de Sant Vicent 2019.

Aquestes van estar plenes de música i audicions, que els nostres músics, tant de l'Escola de Música, com d'altres seccions de l'entitat havien preparat amb molta il·lusió. Així naixia el cicle "Música a la fira", el qual esperem que s'instaure com una tradició més de les nostres festes patronals. No obstant això, abans d'inaugurar la fira, el nostre grup ja va tindre molta faena. És aquesta faena amagada que després vam lluir durant els quatre dies de fira: l'estand. Cal dir que, amb l'ajuda de la Junta, el Grup Jove es va encarregar de dissenyar i muntar la paradeta de la nostra entitat a la fira. Pot parèixer un gran i dur treball, però, com que molts de nosaltres era la primera vegada que ho fèiem, ens ho vam prendre com una aventura més i cal dir-ho: no ens ho vam passar gens malament!

En acabar el curs, que podríem considerar intens, ja que va estar carregat de concerts i actes de carrer, vam poder gaudir d'un viatge a Madrid i al Parc Warner. No cal que diguem que, si a nosaltres en trauen de casa, sabem com passar-nos-ho bé de seguida.

Però l'estiu va acabar i ja ens vam posar a treballar en el nostre següent projecte: les festes de Santa Cecília. Aquest any, ens havíem proposat fer diverses activitats, perquè tot el món poguera participar. I, ves per on, quin èxit!

Des del Pregó, realitzat per Mar Fas,

passant per l'emocionant concert, la missa, l'arreglada dels 30 músics nous, els diplomes... Són actes típics que, sense faltar a la tradició, van ser seguits per multitud de músics, socis i simpatitzants de l'entitat.

Però si per alguna cosa estem especialment satisfets, és pel sopar "Post-Concert", on ens vam congreguar quasi 100 persones i, sobretot, pel I Gran Concurs de Paelles Scholero. Més de 120 persones vam omplir el carrer Benigasló, allà on en un futur esperem que proper s'ubique la nostra seu, per gaudir en germanor d'aquest plat típic valencià. Gent de totes les edats, xaranga, "torrà" i "picoteo" abans de dinar, un improvisat concurs de postres i un jurat que ho va tindre molt difícil per atorgar els diferents premis, donat el bon gust culinari que ja saben que diuen que els músics tenim. Resumint, unes festes que podríem qualificar d'històriques.

No obstant això, la nostra feina no va acabar en aquell moment. De seguida ens vam posar a treballar per a Nadal i per encetar el projecte de l'any: el **65 aniversari de l'Ateneu Musical Schola Cantorum**. I així arribem al dia d'avui, a les festes en honor al nostre patró.

Per la nostra part, continuem treballant per a portar coses noves a la nostra entitat, coses que esperem que molt prompte puguen gaudir. Intentarem per la nostra part fer d'aquest any un any màgic.

A vostés sols els demanem una cosa: gaudisquen de tot allò que proposem, ja que intentem pensar en tot el món i, si tenen qualsevol idea, no dubten a posar-se en contacte amb nosaltres. Qui sap si darrere d'una xicoteta idea s'amaga un gran projecte per al Grup Jove?

Així doncs, queden avisats. Molt prompte sentiran el nom del Grup Jove, una vegada més. Mentrestant, gaudisquen de les festes i de la nostra música. Visca la Schola! Visca sant Vicent Ferrer!

Santa Cecília amb Sant Vicent

Sopar post-concert de Santa Cecília

I Gran Concurs de Paelles Scholero al solar de la nova seu

Quan la «música» es posa per damunt de les persones

Carles Valls Gregori

Des de ja fa temps em preocupen determinades dinàmiques que veig que es produeixen en el món de les societats musicals. I, pel que veig, no soc l'únic, ja que he assistit a converses en les quals es posen de manifest alguns problemes que es donen dins de les bandes i que semblen ser comuns a moltes de les bandes valencianes, sobretot entre aquelles entitats que són grans, que venen d'una llarga tradició i que, a més a més, solen tindre un cert reconeixement pel seu currículum i pels destacats intèrprets que en formen part.

Habitualment, les veus que se senten a les converses apunten a motius externs a les bandes: alternatives més atractives per al temps lliure (videojocs, discoteques, televisió...), i manca de responsabilitat i compromís entre els joves, entre altres, i que les persones més informades atribueixen a una societat cada volta més individualista, hedonista i consumista.

Allò que trobe a faltar en eixos debats és una visió autocrítica: una anàlisi que profunditze en què és allò que falla en les dinàmiques internes de les bandes. Voldria, doncs, aprofitar estes línies per a fer un poc d'autocrítica i centrar-me en allò que, des de la meua opinió, ens està desviant de la principal finalitat d'una banda. Eixa finalitat és la de crear un grup d'amics i amigues unides pel plaer de compartir un temps fent música junts.

Voldria remarcar el fet que fer música és un plaer, un acte que reporta els beneficis psicològics dels estímuls plaents –segregació de les hormones de la felicitat, com la serotonina, la dopamina o l'oxitocina, ens diu la neurociència. De fet, en algunes cultures això apareix implícitament dins el seu idioma i podem observar com en anglés, francés o alemany el fet de tocar un instrument s'anomena igual que el fet de jugar –*to play, jouer, spielen*, respectivament. Així, doncs, tocar és un acte lúdic. En este punt és on crec que fallem cada volta més: tocar no és un plaer, no és un joc, no és un acte espontani, no és divertit, sinó que ho hem convertit en una obligació, un acte formal, seriós.

Com que l'autocrítica ha de dirigir-se a un mateix abans d'assenyalar cap a altres amb el dit

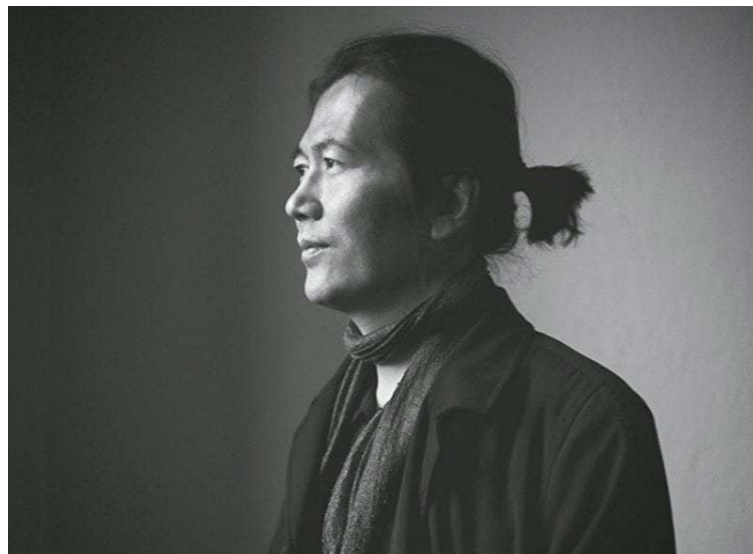
acusador, comence per mirar-me a l'espill per veure la biga que tinc a l'ull. Per defecte professional –i vull remarcar la paraula professional–, en temps passats he exigit rigor en els assajos i mirava tort a aquelles persones que xarraven massa. A voltes, entre les persones de trellat, ens sorgia la crítica: «És que no poden estar callats!»; «Xe, mira com es riuen! Quina falta de respecte!» I alguna persona nostàlgica saltava dient: «Abans, açò, no passava».

Esta última afirmació, però, no és certa. Quan jo recorde els meus primers assajos eren tot el contrari: uns contant com havia anat la setmana, els altres parlant de l'institut, els bouers xarrant sobre l'eixida del bou de la vesprada anterior... i Manolo contant acudits i Alfonso, al costat, pixant-se de riure. I jo, també. De fet, he sabut que alguns dels vells que anaven a l'assaig i el propi don Miguel em coneixien com Carlitos Sonrisas. Anar a l'assaig era una alegria i jo desitjava que arribara el dia d'anar a la Schola i retrobar-me amb els amics i tocar i riure junts.

Qui m'ha vist i qui em veu! Ara soc Carles, l'enterrador, amb el rictus seriós per fora i avorrit com una ostra per dins, mirant de reüll el rellotge. Ara he de fer un esforç per anar a l'assaig i m'obligue a assistir-hi. I, malauradament, les cares, les expressions i les actituds que observe als assajos em deixen veure que la malaltia que m'afecta és comuna i, sobretot, entre els rostres dels més joves.

Què ha passat des d'aquells moments de la meua adolescència al dia de hui?

Al meu parer, estem morint d'èxit i hem posat la música per damunt de les persones. Dic que morim d'èxit perquè arrosseguem un passat ple d'èxits a certàmens i grans concerts, com una de les

Byung-Chul Han. Foto extreta de culto.latercera.com

millors bandes –això no cal dir-ho– i n'estem ben orgullosos i posem això per damunt de tot. Està bé sentir-se orgullosos, sempre que no es perda el sentit original d'allò que s'està fent i per què es fa. Torne a la idea que he exposat a l'inici: una banda és un grup d'amics i amigues que comparteixen el plaer de fer música junts. Eixe hauria de ser el fi, no fer la banda gran, tocar grans obres, tindre grans professionals... tot ben gran, però pagant un preu: la part humana.

Per a continuar amb la reflexió, porte una sèrie d'idees preses d'un filòsof que he llegit últimament i la lectura del qual recomane: Byung-Chul Han.

Este autor parla de la societat del rendiment. Vivim en un entorn sociocultural que ens esperona a la competitivitat, a ser millors que els altres, a la superació, en definitiva, a no donar puntada sense fil i aconseguir el màxim sense escatimar en esforços. Açò duu aparellat que nosaltres mateixos ens exigim, una exigència sense cap mediació externa, sense que ningú en obligue, simplement per dinàmica social. Açò produeix una situació d'autoexplotació que provoca un cansament psicològic i un esgotament vital que impregna tota la societat: vivim cansats, apàtics, deprimits. Nosaltres mateixos ens infringim una violència psicològica que no admetríem si fora exercida

La societat actual: necessitem temps per a tot i no en tenim per a res

per una altra persona. Eixa violència, tanmateix, està present en els espais educatius i, especialment, en els musicals: la competitivitat, la disciplina, l'autocontrol, la superació, l'esforç, estar per damunt dels altres, l'individualisme... –valors que no tenen perquè ser negatius

Açò mateix és el que veig a la nostra banda i detecte també a altres. Els assajos s'han convertit en un espai formal on s'exigeix un gran nivell musical, com si es tractara de músics professionals, tant pel que fa al comportament com pel que fa a les obres que es toquen. No és un espai d'oci, sinó que pren l'aparença d'un lloc de treball més, amb unes obligacions semblants a les del món professional i la sobrecàrrega que això suposa al quefer de cadascun i cadascuna de nosaltres.

Acabe de mencionar la paraula professional. I crec que eixe és el nucli del problema. Les bandes han passat de ser agrupacions amateurs a societats semiprofessionals. Fa uns anys les bandes es nodrien de persones que tenien la música com una gran passió i la banda era una afició de la qual gaudien fora dels seus treballs. I com una afició era tinguda, com espai de desconexió de la rutina diària, de plaer compartit.

Ara, la banda és un espai formal on es posen en

Xarxes socials i videojocs: alternatives a la música?

joc tota una sèrie de pautes i limitacions procedents del món de la música acadèmica i professional, introduïts pels directors de banda, pels propis músics professionals i per aquells que estudien música. Acabem demanant a la banda els estàndards del món professional quan estem en un món aficionat, on la gent ve perquè vol, no per cap obligació més enllà de la coresponsabilitat amb la resta del grup. Volem muntar grans obres, com un repte per al lluíment de la banda i del director, però que no estan a l'abast de gran part dels músics de la banda i que normalment són els assidus. Així que es confia en les persones professionals, que són les que al final tiren avant els concerts, però que, per altra banda, en la majoria de casos estan desvinculats de la banda per les seues carreres professionals i que venen quan se'ls necessita.

Es produeix, per tant, una situació de dependència dels professionals, els quals van als últims assajos i, en moltes ocasions, acaben tocant papers que altres persones han estat preparant pel simple fet que ho fan millor. Tot en benefici de la música i per a major glòria de la Schola, evidentment.

Amb esta situació s'arriba a un alt nivell musical però a costa de crear una situació on s'han arraconat els sentiments personals i on preval l'orgull del grup, l'ego i projectes individuals. El rendiment musical serà el màxim però a canvi d'un cost personal que acaba repercutint en l'entitat.

Reprenent idees de Han, intentaré fer un exercici d'empatia i imaginaré quins sentiments afloren.

Entenc que, en gran part de la banda que no té el nivell per a tocar determinades obres o passatges, es produeix un gran sentiment de frustració en no arribar al nivell exigit i, a més a més, se senten culpables. I per molt que estudien, no arribaran, per les limitacions que

poden tindre, per falta de formació –formació que no es pot exigir a un aficionat– o per manca d'aptituds. Hi ha una frase que és demolidora: «Hauràs d'estudiar més. Dedica més hores», una frase que es diu a qui possiblement ja està fent tot el que pot amb el poc temps que li deixen estudis, repassos, acadèmies... I no dic res del treball entre les persones adultes, perquè, evidentment, açò es vessa sobre els més dèbils, els xiquets i les xiquetes, ja que s'entén que les persones adultes fan el que poden i venen perquè volen. Convertim l'assaig en un espai quasi acadèmic com si es tractara d'una banda de conservatori, quan la finalitat no és tant formar músics professionals, com tocar junts menuts i adults, homes i dones, professionals i aficionats, músics bons i no tan bons.

A més, la culpa esmentada sempre porta aparellada un sentiment de vergonya per no sentir-se digne, per creure's menys que els altres, amb menys capacitat. Per tant, implica baixa autoestima i una relació d'inferioritat respecte als altres que acaba per convertir-se en un motiu d'autoexclusió del grup i que a la llarga fa que la

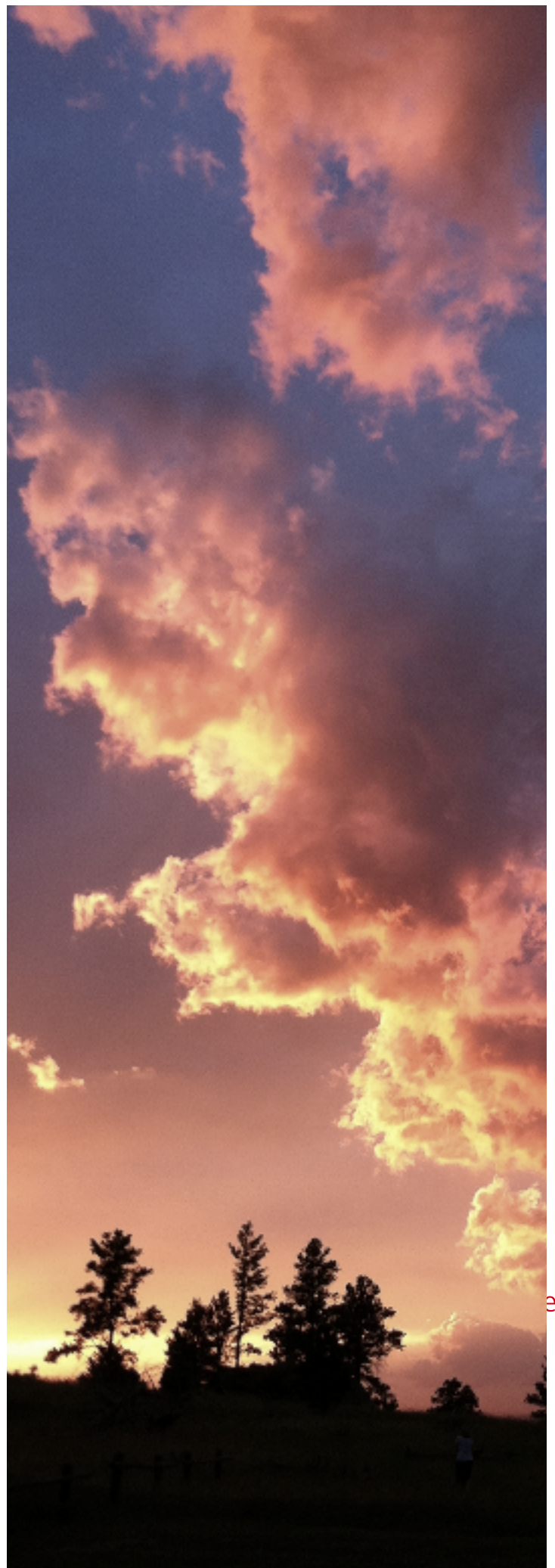
Vergonya, frustració i baixa autoestima, motor de l'autoexclusió

gent més jove que no estudien música –no tenen encara apresada eixa dinàmica de l'autoexplotació vinculada al món musical formal– pegue a fugir només tenen oportunitat. I així passa que, d'any en any, quan vaig als assajos em costa cada volta més reconèixer la majoria de les cares, perquè la banda va renovant-se anualment. Molts són els que entren, però molts són els que se'n van, el que acaba redundant en el cercle viciós de baixada de nivell i dependència dels professionals.

A tot açò, cal afegir el tedi d'unes dinàmiques d'assaig rígides i l'avorriment per sentir-se que no poden participar activament ni fent música –per manca de nivell– ni relacionant-se amb els companys –perquè s'ha d'estar a la feina. Ja no es fa música ni per plaer, ni per desig, ni per satisfacció, sols per obligació. O pitjor, no se sap per què es fa música.

Al final hem convertit un espai lúdic, d'oci i diversió en un espai que acaba contribuint a la sensació d'esgotament i depressió vital de l'actual societat, tal com ens diu Byung-Chul Han. I aquells que, conscientment o inconscientment, obrin els ulls a açò acaben fugint de la banda, sobretot quan s'és jove i es busca trencar amb les pautes socials i buscar el propi lloc dins la societat.

Per acabar, no voldria donar cap solució o recepta meravellosa que revertira la situació que he descrit. Vivim els temps que vivim i ens movem per la inèrcia que ens marquen les pautes socials. Este article sols pretén obrir un punt de reflexió que ajude a situar-nos quan la «música» es posa per damunt de les persones.

ELS ROSSINYOLS DINS

Manolo Roig

*Finalista V Premi Guillem de Belibasta
A Vicente Joaquín Lacomba Orenga i a tots aquells que porten la Schola dins*

Mireu aquest paratge. Mireu-lo bé. Aquest pont és romà. Dos-mil anys porta ací. Mireu aquest barranc. Sempre amb aigua. Sempre en té. Unes vegades més i unes altres menys, però sempre en porta. Taronges més bones no en menjareu i les llimes són una delícia. I pujant amunt, les sureres. És el paradís! Àngel i Maria, vosaltres mireu-lo bé, que jo crec que ací és on va nèixer la banda del vostre pare i la meua, la Schola, la banda de don Miguel.

Don Miguel sempre havia estat un gran caminador. Li agradava anar a Aín, a Soneja... Però caminar era caminar en gana! De 20 quilòmetres no baixàvem. Home, un dia vam anar a Soneja a portar el programa d'un concert al tio Rufanges. Aquell home ens mirava i jo crec que no s'ho havia acabat de creure's mai que havíem anat a peu. De la Vall a Soneja, posa 20 quilòmetres que no hauràs de traure'n cap. Un dia me'n recorde, pel Marianet, ens vam creuar amb el vostre pare. Farà 30 anys. Teníeu el Renault blanc. Aniríeu a Sogorb, al seminari, veritat?

Li agradava moure a saber de matí! A les sis ja estàvem en camí. Se'ns feia de dia en la Penya Migdia. Jo he anat amb ell quan era xiquet. Quan ja va fundar la banda i abans, moltes vegades hi havia algú que l'acompanyava; però moltes vegades caminava sol.

Ací veníem molt. Aquest barranc té una màgia que don Miguel sempre li sabia veure. Era com si fora el seu lloc. Jo també li la veig, però jo crec que la màgia quasi sempre es contagia. Quan u sap veure els miracles a les coses, al final sempre hi ha algú que també els veu. Açò ja ho sabreu quan sigueu més grans. O no. A la millor ja ho sabeu, que els xiquets, a la vostra manera, sabeu més que els majors. Els majors ens fem faves amb els anys.

Quan veníem per aquesta època, don Miguel sempre ens feia callar i esperar quiets. Llavors, si ens quedàvem ben quiets, moltes vegades els escoltàvem.

Ja estàvem callats. Escoltàvem l'aire, cruixits, l'aigua i, de sobte, els rossinyols. No fallaven mai. Jo he viscut aquesta escena més de cent vegades i els rossinyols sempre cantaven. Era com si sapigueren que estava don Miguel. Era una cosa extraordinària. Després jo he vingut, he fet silenci esperant que els rossinyols cantaren. I tu has cantat? Jo tampoc. Alguna vegada sí, però no sempre. Quan venia don Miguel era sempre. Quan no venia ell, era com si els rossinyols em digueren: Toca't el parda! Que tu seràs don Miguel? Doncs a ell li cantaven sempre. Un misteri.

A més, don Miguel s'ho agarrava com una sort que tenia i s'ho donava a gala. Ens feia callar, els rossinyols cantaven i ell feia: «Has vist? A mi sempre em canten». Era molt curiós.

La qüestió és que l'any 55 funda la Schola i ell, quan començava la primavera, seguia venint. Don Miguel, si no hi havia acte de la banda, tots els diumenges, a l'Arquet vaig i a l'Arquet vinc. I, sempre que venia, mentre menjàvem fruita, a escoltar els rossinyols cantar.

La gent de Fondegulla el coneixia. Ara aquests fruitals són meus, però en aquell temps eren de gent d'ací. «Vostè menja tota la fruita que vulga, don Miguel», li deien. I nosaltres agarràvem unes quantes taronges, algun nispro, cireres, prunes...

Tu has vist un rossinyol alguna vegada, Maria? No? És un pardalet a saber de lleig. És de color marró. No és bonic. Sols té la veu. Canten que és una meravella. Sobretot canten quan la femella està covant o està fent el niu. Tu vols que et diga una poesia dels rossinyols, Maria? Saps qui és Quevedo? No? Francisco de Quevedo y Villegas, un poeta bo. Diu:

Flor con voz, brillante flor,
silbo alado, voz pintada,
lira de pluma animada
y ramillete cantor;
florido acento de pluma,
bella organizada suma
de lo hermoso y lo suave,
¿cómo cabe en sola un ave
cuanto el contrapunto suma?

T'ha agradat? Que curiós que me l'ensenyaren de xicotet i no l'haguera oblidada mai. Jo tinc bona memòria, però uns altres poemes els he oblidat o no me'n recorde de tot. La del rossinyol sempre l'he sabuda sencera i li la deia a don Miguel. Quan cantaven, ell feia:

—A veure, digues la poesia del rossinyol.

Jo la recitava com te l'he recitada a tu i don Miguel feia un gest com dient: «Sí que té raó, Quevedo».

Bé, i don Miguel funda la Schola i, a poc a poc, es va fent una banda i es posa de director. De director, però tot autodidacta. Ell escoltava molta música. Sempre estava escoltant música. En la Schola hem tocat tot el millor i el més difícil. Hem tocat Wagner, Tchaikovsky, Mussorgsky, el mestre Rodrigo, Rimsky-korsakov, Bartok, la Suite del Gran Cañón, L'Americano en París... En fi, tot! Però va i un dia posa Pinos de Roma. I pini de Roma! Pinos de Roma és una obra d'un compositor italià, que li diuen Ottorino, com als metges de la gola. Ottorino Respighi. És una obra llarga i molt difícil que representa llocs bonics de Roma. Hi ha un moviment que es diu els pins de la Via Appia i pareix que estigues veient els exèrcits romans passar. Un altra és el pins del Gianicolo. Jo hi he estat. És una de

les muntanyes de Roma, dels tossals que l'envolten i és un lloc especial de veritat. Un lloc màgic com aquest, com l'Arquet. I una cosa curiosa de la partitura és que Respighi diu que s'han de posar uns rossinyols gravats. Una de les primeres vegades que s'han posat pardalets gravats en una obra. O la primera, no ho sé. Ell, Respighi, va dir quina gravació concreta s'havia de posar. Va ser tota una novetat, que d'això ja fa molts anys. I ell volia rossinyols. No uns altres pardalets.

El cas és que don Miguel, quan els escoltàvem cantar, sempre deia:

—Mira, mira, que bé quedaria açò que estan fent a Pinos de Roma.

I algú li contestava:

—Algun dia els gravarem.

I més d'una vegada s'havia parlat de fer-ho. S'havia parlat de dir-li-ho a Paco el del Forn, el de la tenda d'electrodomèstics, per a veure si ens recomanava una bona gravadora, però uns deien que no s'escoltaria bé, que els rossinyols estaven massa lluny, que això havia de gravar-se de propet, i al final no vam fer res.

I va i es mor don Miguel de sobtada. La nit de les falles es va morir, pobret. Avui estava bé i demà estava mort. Per a la gent de la Schola va ser com si no poguera ser. Quan es va plorar! El tio Grill, que vivia al carrer de dalt de ma casa, em parava i em deia:

—Vicent, encara no m'ho crec.

I va estar dient-m'ho fins que es va morir ell i això són més de deu anys. Em veia, em parava i em deia.

—Doncs si el dia abans estava bé, havia vingut al bar... Vicent, és que encara no m'ho crec.

I el tio Grill es va morir sense creure-s'ho.

—Tots els dies mire la porta del bar i em pense que hi va a entrar—deia.

Total, que va ser una commoció per a la gent de la Schola i van voler fer-li un concert d'homenatge i a algú se li va ocórrer de tocar Pinos de Roma. Llavors va saltar don Juan, el de l'estanc, que era dels qui més el volia, a don Miguel:

—Doncs hem de gravar els pardalets de l'Arquet!

Me'n recorde com si estiguera veient-lo ara mateix. Per a mi va ser com si m'hagueren tret les paraules de la boca. Jo també ho vaig pensar. Açò seria per setembre i els rossinyols ja no estaven, que els rossinyols són migratoris.

Açò era l'any 92 i la junta decideix de fer el concert per a l'aniversari de la mort; però algú diu això dels rossinyols i que volien gravar els de l'Arquet.

—En posem alguns que estiguen gravats^{3/4}va dir algú de la junta.

Quasi li peguen.

—Pardal, que eixos gravats són els de don Miguel?

Al final, els convencen de fer-lo per a l'octubre. Però, clar, ara havíem degravar els rossinyols. Al final, el tio Santocristo, un home del bar li ho diu a un nebot que vivia a València i que treballava per a una ràdio i n'entenia.

—El meu nebot diu que vindrà un dia i ho gravarem, que a ell li agrada tot això.

—Però tu li has dit el que volem?

—Sí, home, sí, gravar uns pardalets.

—Però li ho has explicat bé?

—Clar, home.

Queden per a un dia de maig i el nebot del tio Santocristo ve amb un equip com si, en compte de gravar una dotzena de pardalets, haguérem de gravar una pel·lícula de guerra.

N'érem cinc o sis a la plaça de Fondegulla, on hem aparcat avui. Aquell xic obri el maleter de la furgoneta i diu:

—On hem de gravar?

Ho va preguntar com si fora que anàrem a gravar en una plaça o en una habitació.

Encara estic veient el Chiquillo assenyalant-li la muntanya i aquell xic mirant son tio.

—Com que a la muntanya?

I tots vam mirar el tio Santocristo i el tio Santocristo es va justificar.

—Jo no t'he dit que era per a gravar a l'Arquet?

Al final va resultar que el nebot es pensava que l'Arquet seria una casa, o un restaurant, però posar-se dins la Serra d'Espadà amb tot aquell equip no s'ho imaginava.

—I això està molt lluny?—pregunta.

—Home, un caminet.

Vam anar amb dos cotxes, però ningú no li va dir que no es podia aplegar fins l'Arquet en cotxe i aquell que es va veure que havia de tirar muntanya avall amb tots aquells aparells, va dir que no i que aquells aparells valien un ull de la cara i que, si li queien i es trencaven, a ell el fèiem un desgraciat.

Llavors va ser quan el tio Santocristo va sentenciar:

—No cauran; però, si cauen, el que valga ja t'ho pagaré jo com siga.

Llavors don Juan, el de l'estanc, va mirar els que estàvem allà i en nom de tots va dir:

—T'ho pagarem entre tots.

I tots vam assentir. La gent d'abans era així: i ho hagueren pagat a gust. Així que, carregats

cadascú amb una part d'aquell equip de gravació, vam baixar per on hem baixat nosaltres.

Vam baixar aquell equip amb més cura que si portàrem bombes i solament va haver un sotsobre quan el tio Grill, que era el més graciós del poble, va fer com si esvarara i va fotre un crit. Al nebot del tio Santocristo se li va quedar la cara com si fora d'algeps.

Devien ser prop de les nou quan vam aplegar a l'Arquet. Jo li vaig dir d'on s'escoltaven millor, que és allà prop del camí per on hem baixat. El nebot del tio Santocristo va armar l'equip, es va posar uns auriculars i va dir que havíem tingut sort perquè no feia molt de vent.

Sense que ens ho manara ningú, tothom va callar i ens vam quedar en silenci. Era el mes de maig i era l'època que més cantaven els rossinyols. Era de veure. Allà estàvem el sis o set callats. Un parell d'homes que van passar ens miraven amb una cara...

I passa un quart i res. I passa mitja hora i res. Ens ho vam agarrar de riure i ja només fèiem que fer favades. En una d'aquelles el tio Grill va fer un badall que quasi tomba un cantó i el nebot del tio Santocristo va girar el cap i el va mirar com si volguera traspasar-lo amb els ulls. Al final, el tio Santocristo alça la mà i s'assenyala la boca. El nebot arrufa els muscles.

—Santi, si els rossinyols no volen cantar, jo he d'anar a orinar.

Vam esclafir a riure fort i es veu que va ser tan forta la riallada que vam veure eixir volant set o vuit pardalets. No sabíem si eren rossinyols o no, però el nebot del tio Santocristo es va enutjar i va dir que ell no estava per a perdre el temps ni perquè li feren burla.

Entre el tio Santocristo i jo ho vam torcar i vam convèncer el xic perquè estiguera una estona més, que era una llàstima, ja que havíem fet tot el desplegament. El tio Santocristo deia per darrere:

—No veus que és de capital? Allà no riu, la gent. A més, és fill únic i la meua germana l'ha consentit.

Vam estar prop d'una hora més i només vam sentir tres cotxes que ens vam pitir, una parella que va passar i ens va dir bon dia i, quan els vam fer callar, van començar a caminar més de pressa, i un gos, que es va posar a lladrar al nebot del tio Santocristo, perquè es veu que no li van agradar els auriculars. Però rossinyols, zero, ni un xiulit.

Allà a les onze ho vam deixar estar. El xic aquell més cremat que cent bous. Que havien perdut el matí, que ell pensava que estava tot preparat i que seria un moment... I el tio Santocristo:

—Home, preparat? Que vols que els posem una partitura als pardalets? Que et penses que estan esperant-te a tu?

Vam tornar a carregar el cotxe.

—I què fem?—va preguntar don Juan—. Tornem el proper diumenge?

El nebot va dir que diumenge següent no podia i, quan li vam preguntar per un altre dia, va posar excuses per a nou anys a la redona. Al final va dir que, sent el cas que era, que ens deixava una gravadora portàtil que gravava molt bé i que vinguérem nosaltres. Ell, amb tot el que gravàrem, ens faria una cinta, el que volguérem.

—Però eixa gravadora agarrarà bé els rossinyols?

El nebot va dir que sí i que, a més, cabia en una butxaca.

Vam quedar que jo aniria a València i ell me la donaria.

Dilluns el tio Santocristo ho referia al bar:

—Doncs, si amb una gravadora era prou, jo no sé per què havia dut tanta merda! De València, havia de ser!

Dimecres vaig anar a València a per la gravadora. Li vaig demanar disculpes per la pèrdua de temps i li vaig dir que em sabia mal que son tio li ho haguera explicat tot mig tort. Aquell xic va dir que no passava res, que era que tenia molta faena i que estava nerviós.

Diumenge vam tornar a anar a l'Arquet tota la comitiva. El tio Santocristo només feia que dir que avui els rossinyols sí que cantarien i que diumenge passat no van cantar per culpa del seu nebot, que no era de la Schola i que els rossinyols als de capital els tenen mania.

Vam baixar a l'Arquet, ens vam posar quasi en el mateix lloc que la setmana abans i va ser engegar la gravadora i, com si els rossinyols hagueren estat esperant que jo premera el botó, van començar a cantar que era una meravella. Uns refilets! I tiruriru cap ací, i tiruriro cap allà. Un concert! I el tio Santocristo només feia que fer gestos, com dient: «Tu veus com era per culpa del meu nebot, que no volien cantar? No és de la Schola: els rossinyols no canten».

Vam gravar més de mitja hora. Va ser un moment bonic, tots atenent els rossinyols i pensant en don Miguel i quant li agradava aquell racó i com els rossinyols sempre li cantaven, i com va començar la Schola. El tio Grill, tan calamitat que era, va plorar i tot. Quan va passar això, una cosa de mitja hora, el tio Santocristo va alçar-se i va dir:

—Jo em pense que ja n'hi ha prou, que jo he d'orinar.

I tots vam fer una riallada, però els rossinyols no van fugir i van seguir cantant.

Dimecres me'n vaig anar a València, a l'estudi. El nebot va connectar la gravadora a una mena de televisor i va mirar què havíem gravat.

Llavors va posar un casset i el va posar en marxa. A l'estudi van començar a sentir-se cantar rossinyols. Una meravella! Era com si estigueres segut en una pedra de l'Arquet i fora el mes de maig. Se sentia amb una claredat... Sí que s'havia gravat bé de veritat, vaig pensar al principi; però tal com va anar passant el temps em vaig mosquejar.

—Això és el que hem gravat nosaltres?

El nebot va assentir.

—Segur?

El nebot va fer que sí amb el cap, però va somriure.

—Els rossinyols de l'Arquet en persona—va dir i ja no vaig tornar a preguntar.

Quan vaig posar la cinta a la gent del bar, tothom va quedar molt satisfet del so. El tio Santocristo va dir que al final el meu nebot no està tan fava com pareix i, quan el tio Tomàs va dir que ell no recordava que els rossinyols cantaren així, el tio Grill el va tallar de mala manera:

—Sí que són els de l'Arquet, pardal. Si no, com? Que et penses que allà a València la gent canta així? A més, jo me'n recorde d'un xiu-xiu que se sent a la cinta.

Els dubtes del tio Tomàs van quedar soterrats i tothom va quedar molt conforme amb aquella gravació.

I, al més d'octubre, per al concert, abans de tocar el tercer moviment dels Pinos de Roma, van posar un ràdio-casset davant de les flautes i la presentadora del concert va explicar que Respighi va deixar dit a la partitura que en aquest moment de l'obra volia que cantaren rossinyols i que don Miguel també havia dit de gravar els rossinyols que canten a l'Arquet de Fondegulla.

—I això és el que van fer (ací va dir el nom de tots els que havíem pujat a gravar a l'Arquet): gravar els rossinyols de l'Arquet, tal com volia don Miguel.

Jo vaig mirar el tio Grill i ja tenia els ulls plorosos mentre parlava la presentadora; però, quan la banda va moure i tothom va començar a esperar cantar els pardalets, l'home, pobre, va esclafir en uns plors com si fora un xiquet i s'escoltava més plorar el tio Grill que la banda. I, de veure'l, el tio Santocristo i don Juan i Tomàs i jo i més gent vam haver de traure els mocadorets. Jo no sé quanta gent va plorar aquell dia!

—Vicent, és que per un moment, va ser com estar al cel³/₄em deia el tio Grill sempre que ho recordàvem—. Va ser com quan anàvem a l'Arquet!

El so dels pardalets ve quasi al final de la peça i la gent només feia que esperar a veure quan sonaven els pardalets i, quan van començar a cantar, jo no recorde un silenci més intens que el que es va fer al teatre Espanya. La banda tocant suauet, a penes res, i els rossinyols de don Miguel cantant tan bonic. Quant me'n recorde d'aquell silenci, dels pardalets cantant, de tot!

I, quan va acabar aquell moviment, tot i que la peça no havia acabat i que aquest moviment enganxa amb el següent, la gent de la Schola va començar a aplaudir i, a poc a poc, va començar a alçar-se dreta. En un instant, tot el Teatre Espanya estava dret i aplaudint a don Miguel i a la seua banda i als seus rossinyols de l'Arquet. Jo no recorde uns aplaudiments més llargs i més sentits.

I així va ser el cas dels rossinyols.

Que si eren els rossinyols de don Miguel o no, preguntes, Àngel? Clar que eren. Tots els rossinyols són els mateixos. Tots els rossinyols són els de don Miguel. Els rossinyols, igual que la música, els portem dins, canten dins nostre, no canten fora.

Voleu que anem on estan a veure si els sentim cantar? Sí? Anem-hi. Però heu de callar. A veure si canten encara que no estiga don Miguel. Segueu, ací, damunt les pedres. Escolteu? Sí que canten! Això és perquè vosaltres també souscholeros, que els rossinyols de l'Arquet solament canten als de la Schola!

1

GALERIA DE RECORDS

1. Arreplegada del nous músics, Santa Cecília, 2019
2. L'Orquestra actuant al IV Concurs de Bankia, 2019
3. Banda Juvenil en la Fira del Llibre, 2019
4. El nostre abanderat, Vicente Joaquín Lacomba Orenga, i la nostra tresorera, Mar Fèlix Iglesias, el dia de Santa Cecília, 2019

2

3

4

1

2

1. Concert de l'Assumpció, 2019
2. Representació de la sarsuela "El huésped del Sevillano", 2020
3. Entrada del nous músics a les agrupacions. Concert Santa Cecília, 2019
4. Processó de Sant Francesc d'Asís, 2019
5. Viatge dels músics al Parc Warner Madrid, 2019

3

4

5

1. Processó de San Antoni, 2019
2. Concert juvenil de les Tres Bandes , 2019
3. Orquestra dirigida per Ferran Miralles en l'estrena de la sarsuela "El huésped del Sevillano
4. A la plaça de bous de València, 2019

5. El nostre president, Francisco Salvador Darós, el nostre director Sergi Costes Ferré i el director convidat al Concert de l'Assumpció 2019, José Onofre Díez Monzó

6. Arreplegada dels músics, Santa Cecília, 2019

7. Processó de Sant Vicent, 2019

1

2

3

1. Nuestra banda en un passacarrers
2. Banda de trompetas, amb Méndez, "Ximberlí", Vicente "el gallo" i Antonio Vicente-Ruiz
3. La nostra banda acompanyant a la Regina Festes del Campanar de 1991, Lourdes Abad i a Faustino Falcó
4. Don Miguel Arnau Abad dirigint la banda
5. "El Bitxo", "Capa", "El Borrero", "Els dos Ximberlins", Cayetano, i el "tío Suseno", director a Vila-real per a representar una sarsuela

4

5

1. Representant la sarsuela "Los gavilanes" al finals del anys vuitanta
2. Cor Parroquial de l'Assumpció i de la de la Schola Cantorum
3. Representació de la sarsuela "Luisa Fernanda", 1991
4. Inicis de la banda
5. Representació a Geldo de la sarsuela "Los Claveles"

MECENES SCHOLA CANTORUM

L'Ateneu Musical Schola Cantorum i la seua junta directiva vol agrair el seu compromís i esforç a tots el que estàn col·laborant per a que el nostre somni d'una nova seu siga possible. Ni són tots els que estan, ni estan tots els que són. Gràcies a tothom!!!

ANY 2019

ABAD PEÑARROJA, MARÍA ÁNGELES
AGUT ANDRÉS, XIMO
AGUT CUBELLS, VICENTA
AGUT FORNER, JOAQUÍN
ALFONSO SUÁREZ, SERGIO
ALUMVILL
ANDRÉS ORTIZ, ANA MARTA
ARAGÓ BERNÚS, TERESA
ARNAU CLAVELL, PLACI
ASSESSORIA NOVES GESTIONS
ATELIER 3
BATALLER PIQUER, ALBERTO
BOTÍAS BERZOSA, PEDRO
CANÓS VALLS, XIMO
CAÑADA JIMÉNEZ, JULIA
CARO BERGA, RAFAEL
CUADRADO MORENO, MARI CARMEN
DARÒS GARCÍA, GEMA
DARÒS SERRANO, VICENTA
DE LA ROSA BELTRÁN, RUBÉN
FÉLIX IGLESIAS, MAR
FUERTES PALASÍ, JUAN FRANCISCO
GARASA REY, TERESA
GARCÍA TELLO, VICENT
GÓMEZ ABEGO, LAURA
GÓMEZ PADILLA, CONSUELO
GOMIS SERRANO, JORDI
GOR AGUILAR, MILA
GREGORI BELLMUNT, CONSUELO
GREGORI BELLMUNT, JOSÉ VICENTE
JARQUE LÓPEZ, ANTONIO RAMÓN
LACOMBA ORENGA, VICENTE JOAQUÍN
LORENTE FUERTES, INMACULADA
MARCO DIAGO, JOSÉ
MARTÍ GARASA, ANDREA
MARTÍ GARASA, OVIDI
MARTÍ IBÁÑEZ, CARLOS
MARTÍNEZ SARRIÀ, FRANCISCA

MONTÓN SEGARRA, JOAN
MOYA GÓMEZ, JORGE
MOYA TARRAGA, FLORENTINO
NAVARRO SORRIBES, MARÍA AMPARO
NEBOT GARRIGA, JOSEP ANTONI
NEBOT RUBIO, LEONOR
ORENGA AGRAMUNT, JUANA
ORTEGA CARO, MIGUEL
PAGÉS SEGARRA, XAVIER
PALASÍ CAÑADA, PACO
PEIRATS CHACÓN, CONXA
PEIRATS CHACÓN, JOSÉ
PEIRATS MARCO, MANOLO
PEÑARROJA PÉREZ, ROSARIO ANA
PÉREZ COLLADO, RICARDO
PÉREZ GARCÍA, JACINTO
PORCAR LANGA, MANUEL
PORCAR RODADO, MARÍA ELENA
RODRÍGUEZ NÍGUEZ, MARÍA CARMEN
RODRIGO MOLINA, MARÍA ASUNCIÓN
RODRÍGUEZ SEBASTIÁN, ANA ISABEL
ROIG MARCO, AMPARO
SAFONT VILLALBA, MARÍA LUISA
SALVADOR CLAVELL, ENRIQUE
SALVADOR DARÒS, FRANCISCO PASCUAL
SALVADOR DARÒS, JOSE VICENTE
SALVADOR DARÒS, PEPA
SALVADOR DARÒS, VICENTA MARÍA
SALVADOR SERRANO, ENRIQUE
SANCHO FENOLLOSA, MARÍA JOSÉ
SÁNCHEZ PLANELLES, FRANCISCO
SEGARRA ADRIÁN, JORGE
SEGARRA ADRIÁN, MARIA TERESA
SEGARRA BELTRÁN, JOSÉ ANTONIO
SEGARRA GARCÍA, JOSÉ
SEGARRA VALLS, ANA
SEGARRA VALLS, MIGUEL ÁNGEL
SEVILLÁ GONELL, FRANCISCO
SEVILLÁ NEBOT, FRANCISCO

SOLERNOU SANZ, MARÍA INMACULADA
TORRES VICENTE, EULOGIO
VALLS CLIMENT, VICENTE
VALLS GREGORI, CARLES
VALLS GREGORI, CONSOL
VICENTE TIDO, MARÍA JESÚS

ANY 2020

ALUMINIOS MATEU
ALUMVILL
AGUT FORNER, JOAQUÍN
AGUT SALVADOR, EMMA
BONACHE FÉLIX, PILAR
BORRULL CATALÁN, TARSÍ
DARÒS GARCÍA, GEMA
DIAGO SEGARRA, FRANCISCO JAVIER
DIAGO SEGARRA, JOSEFA MARÍA
FENOLLOSA PORCAR, VICENTE
GONZÁLEZ VALLEJO, MARÍA JOSÉ
GOR AGUILAR, MILAGROS
GREGORI BELLMUNT, JOSÉ VICENTE
HERVÁS BORRULL, ANTONIO
HERVÁS SAYAS, TONI
LIZANDRA IBÁÑEZ, GLORIA
MARCO GONZÁLEZ, FRANCISCO
MARÍN HERRERO, MARIO
NEUMÁTICOS DIAGO SEGARRA SL
PORCAR LANGA, MANUEL
PORCAR RODADO, ELENA
RÍOS-CAPAPE CARPI, JACOBO
RODRÍGUEZ, CARMEN
RODRÍGUEZ NÍGUEZ, MARI CARMEN
SALVADOR DARÓS, PEPA
SOLÁ CANÓS, ANA MARÍA
TALLERES FRAN MARCO

DIPUTACIÓ
D E
CASTELLÓ

